

תת"ע (תל אביב) 10591-07-23 - מדינת ישראל נ' סאלמה אל עוקבי

תת"ע (תל-אביב-יפו) 10591-07-23 - מדינת ישראל נ' סאלמה אל עוקבישלוס תל-אביב-יפו

תת"ע (תל-אביב-יפו) 10591-07-23

מדינת ישראל

נגד

סאלמה אל עוקבי

בית משפט השלוס בשבתו כבית משפט לתעבורה תל-אביב-יפו

[10.11.2024]

כבוד השופט עמית בר

החלטה

לפני בקשה לביטול פסק דין שניתן בתאריך 15.4.24 לאחר שהנאשם לא התייצב לדיון ההוכחות שנקבע בנוכחותו. א: הסדר הכרונולוגי.

בתאריך 21.9.23 התייצב הנאשם לדיון הראשון בפני כבוד השופטת מגי כהן. הנאשם לא היה מיוצג.

הדיון התנהל בשפה העברית ללא מתורגמן.

כתב האישום הוקרא לנאשם. הנאשם הודה כי נהג ברכב כפי שמפורט בכתב האישום. יחד עם זאת, הנאשם טען כי בעת שנהג ברכב, היה לו רישיון תקף לסוג הרכב.

על כך ענתה ב"כ המאשימה, כי על סמך תע"צ משרד הרישוי, דרגת הרישיון שהייתה לנאשם בוטלה, ולמרות זאת

הנאשם המשיך לנהוג לאחר שבוטל לו רישיון הנהיגה לסוג רכב זה על ידי משרד הרישוי.

הדיון נקבע לשמיעת הוכחות בפני לתאריך 18.10.24. עקב המלחמה וההכרזה על "מצב חירום מיוחד" הדיון נדחה ליום 4.12.23.

ביום 4.12.23 הנאשם לא התייצב הנאשם לדיון.

ב"כ המאשימה ניסתה לחייג לנאשם מאולם בית המשפט, בכדי לתאם עמו מועד חלופי, אולם הטלפון של הנאשם לא היה זמין.

נקבע מועד נוסף לצורך קביעת מועד הוכחות חלופי בנוכחות הנאשם. נקבע כי המאשימה תזמן את הנאשם במסירה אישית.

ביום 27.12.23 התייצב הנאשם לדיון. הדיון התנהל בשפה העברית.

בעקבות הדברים שטען הנאשם בדיון הראשון בתאריך 21.9.23, התנהל שיח מחוץ לפרוטוקול. ב"כ המאשימה מסרה

כי היא תברר מספר דברים עם משרד הרישוי. הדיון נקבע ליום 18.1.24.

בתאריך 18.1.24 התקיים דיון נוסף בנוכחות הנאשם שוב בשפה העברית.

ב"כ המאשימה מסרה את תוצאות הבירור עם משרד הרישוי.
ב"כ המאשימה מסרה כי לאחר בדיקת המאשימה עם משרד הרישוי, נמסר כי המרב"ד הגביל את הנאשם להוצאת רישיון דרגה B בלבד וזאת בטרם הוציא רישיון.
על אף האמור ובשל תקלה בנתוני משרד הרישוי, באפריל 2022 הוציא הנאשם רישיון דרגה C1 וקיבל לידיו רישיון קבוע (מפלסטיק), וזאת שוב על אף הגבלתו במרב"ד.
עוד מסרה ב"כ המאשימה כי ביוני 2022 שילם הנאשם בכדי להנפיק רישיון קבוע (פלסטיק) ובאוקטובר 2022 הגיע למשרד הרישוי שם נודע לו על ביטול הרישיון דרגה C1. יש לציין כי הנאשם מילא טפסי פנייה למרב"ד והדבר נרשם בהערה במשרד הרישוי.
הנאשם התבקש למסור את הרישיון הקבוע (רישיון הפלסטיק) שבידו אולם ככל הנראה החזיק בשני כרטיסי פלסטיק. לכן למרות שמסר רישיון אחד למשרד הרישוי המשיך לנהוג עם הרישיון השני. כמו כן מסרה ב"כ המאשימה כי ישנו תע"צ לפיו לנאשם רישיון בדרגת B בלבד.
לאחר דברי ב"כ המאשימה, וההסברים שנתנה, מסר הנאשם כי הוא רוצה לקיים דיון הוכחות. אמנם לא הייתה עתירה למאסר של המאשימה, אולם בשל הטענות שהעלתה ב"כ המאשימה שקלתי את האפשרות למנות לנאשם סניגור מטעם בית המשפט.
הנאשם מסר בתגובה, כי הוא אינו מעוניין בעו"ד מהסנגוריה הציבורית או עו"ד מטעמו.
הדיון נקבע לשמיעת הוכחות. הנאשם הוזהר על חובת התייצבותו ועל כך שבית המשפט יהיה רשאי לדון אותו בהעדרו אם לא יתייצב לדיון.
ביום 15.4.24 היום בו נקבע מועד ההוכחות, התייצב השוטר- העד ג'רמי יהסקיאס אולם הנאשם לא התייצב לדיון ההוכחות ונשפט בהעדרו.
ביום 12.5.24 התקבל יפוי כוח ב"כ הנאשם- שמעון בר לב.
ביום 16.5.24, כחודש ימים לאחר שנשפט בהעדרו, הגיש הנאשם בקשה לביטול פסק הדין.
ב"כ הנאשם טען כי בתאריך הנקוב במועד הדיון מיום 14.4.24 התקיים חג עיד אל פיטר אותו חוגג הנאשם עם בני משפחתו.
כמו כן, מסר כי בתו של הנאשם סובלת מאוטיזם קשה ובעלת 100% נכות, אשר חוותה התקף אוטיזם קשה ומשכך השגיח עליה במשך כל הלילה לכן לא התייצב לדיון. צורפה תעודת נכה של בתו של הנאשם, אך לא אישור על כך שהייתה חולה.
עוד מסר ב"כ הנאשם כי מאחר והנאשם מיוצג, מעתה והלאה הנאשם יתנהל באופן מסודר ויתייצב לדיונים.
בתאריך 23.5.24 התנגדה המשיבה לבקשה לביטול פסק הדין, תוך שציינה כי לא צורף כל אישור רפואי ולא הוגשה כל בקשת דחייה.
בתאריך 31.5.24 נתתי החלטה בה בקשתי הבהרה מדוע לא הגיש הנאשם בקשת דחייה אם ידע שלא יתייצב בגין החג, או לכל הפחות לא הגיש בקשה בסמוך לאחר הדיון.

בתאריך 2.6.24 מסר ב"כ הנאשם כי הנאשם היה בסחרור בשל מצבה הרפואי של אשתו והילדה ואף מסר כי הנאשם אינו יודע קרוא וכתוב וכלל לא היה יכול לדעת שהתקיים הדיון בעניינו. עוד מסר אין סנכרון בין התאריכים הלועזיים ולוח השנה המוסלמי. (סעיף 2 לתגובה).

ב"כ הנאשם שב ומסר שהנאשם מתחייב להתייצב לדיונים לאחר שהוא מיוצג.

נקבע דיון במעמד הצדדים לתאריך 25.6.24.

במועד הדיון מסר הנאשם בשפה העברית כי לא זכר שיש דיון. עוד מסר כי פסק הדין נשלח לאחר מבני המשפחה וזה לקח זמן מה עד שהשיג עורך דין.

בדיון החלטתי כי על ב"כ המבקש להגיש בקשה מסודרת ומנומקת לביטול פסק הדין תוך שביקשתי שינמק מה הוא החשש לעיוות דין.

בתאריך 3.7.24 הגיש ב"כ הנאשם כתב טענות.

ב: טענות ב"כ הנאשם - המבקש.

בבקשה בכתב טען ב"כ המבקש כי לפי סעיף 126 ו-240 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982, לא ידון בפלילים אדם אלא בפניו. כמו כן באשר לדיני תעבורה ישנה הגבלה בתעבורה שלא בפני הנאשם לעבירות קנס בלבד. במקרה הנ"ל העונש הקבוע הוא מעבר לקנס כגון פסילה בפועל או פסילה על תנאי יש לקיים את הדיון בנוכחות הנאשם.

לעניין החשש לעיוות דין, מסר ב"כ הנאשם, כי הנאשם אינו יודע קרוא וכתוב וכי ישנו ספק רב בהבנת העברית של הנאשם.

עוד מסר כי ספק אם הנאשם הבין במשרד הרישוי שרישיון הנהיגה שלו בוטל.

עוד טען כי הנאשם מיוצג עתה ולכן לא תהיה בעיה בניהול התיק.

ב"כ הנאשם מוסר כי יש להעדיף את קבלת יומו של הנאשם בבית משפט על פני מתן פסק דין בהעדר.

קבעתי את התיק לדיון נוסף במעמד הצדדים בתאריך 1.10.24 והורתי על עיכוב ריצוי העונש עד לתאריך 15.10.24.

ביום 1.10.24 הנאשם הגיע לדיון ללא בא כוחו. הנאשם מסר כי עורך הדין עולה הרבה כסף ולכן אינו מיוצג יותר.

הנאשם ביקש הקלה בעונש והתחשבות.

טיעוני ב"כ המאשימה - המשיבה:

בדיון בתאריך 1.10.24 ב"כ המאשימה ביקשה שלא לבטל את פסק הדין. ב"כ המאשימה מסרה כי בניגוד לדברים שכתב ב"כ הנאשם, אין חובה לנוכחות נאשם בהטלת עונש שאינו קנס, כל עוד אין מדובר בעונש הכולל רכיב של מאסר בפועל, או מאסר מותנה.

עוד מסרה ב"כ המאשימה כי הנאשם סרב להיות מיוצג. לא באופן פרטי ולא על ידי הסנגוריה הציבורית בדיון מיום 18.1.24. לכן אין לו לבוא בטענות אלא לעצמו.

לגבי הבנת הנאשם את השפה העברית, מסרה ב"כ המאשימה כי הנאשם מעולם לא העלה טענה זו.

עוד מסרה כי הנאשם מסר כי שכח את הדיון ולא התייצב ולכן אין מקום לבטל את פסק הדין. בנוסף מסרה כי לא היה כל עיוות דין וביקשה להשאיר את פסק הדין על כנו.

דין והכרעה:

סעיף 240 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב - 1982 מאפשר לדון אדם בהיעדר בכתב אישום מהסוג בו הורשע הנאשם, וקובע חזקה כי אם הוזמן ולא התייצב בבית המשפט יראוהו כמודה בכל העובדות שנטענו, וכי בית המשפט רשאי לדונו בהיעדר. ונביא בקצרה את נוסח הסעיף.

"240. (א) בעבירות לפי פקודת התעבורה, או לפי פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], תש"ל-1970, שלא גרמו לתאונת דרכים שבה נחבל אדם חבלה של ממש, בעבירות שנקבעו כעבירות קנס או בעבירות לפי חיקוק אחר ששר המשפטים, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת קבע, יחולו סדרי דין אלה:

.....

(א)2 נאשם שהוזמן ולא התייצב בבית המשפט בתחילת המשפט או בהמשכו, יראוהו כמודה בכל העובדות שנטענו בכתב האישום, זולת אם התייצב סניגור מטעמו;

(א)3 בית המשפט רשאי לדון נאשם לפי הוראות פסקה (2), שלא בפניו, אם הוא סבור שלא יהיה בשפיטתו על דרך זו משום עיוות דין לנאשם ובלבד שלא יטיל עליו עונש מאסר.

.....

(ב) על פסק דין מרשיע שניתן לפי סעיף קטן (א), יחולו הוראות סעיף 130(ח) ו-(ט)." סעיף 130 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב - 1982 מאפשר הגשת בקשה לבטל את פסק הדין בתוך 30 יום.

"130. (א) נאשם שהוזמן להמשך משפטו ולא התייצב, מותר לדונו שלא בפניו אם ההזמנה למועד ההמשך נמסרה לו בהודעה של בית המשפט בשעת דיון, ובית המשפט הזהירו במהלך המשפט שיהיה רשאי לדונו שלא בפניו אם לא התייצב, או אם הזמנה בכתב הומצאה לו, שלא באמצעות סניגורו, וכן לסניגורו, אם יש לו סניגור, וצויינה בה האזהרה האמורה.

.....

(ח) נגזר דינו של הנאשם בחטא או בעוון שלא בפניו, רשאי בית המשפט, על פי בקשת הנידון, לבטל את הדיון לרבות את הכרעת הדין וגזר הדין אם ניתנו בהעדרו, אם נוכח שהיתה סיבה מוצדקת לאי התייצבותו או אם ראה שהדבר דרוש כדי למנוע עיוות דין; בקשה לפי סעיף קטן זה תוגש תוך שלושים ימים מהיום שהומצא לנאשם פסק הדין אולם רשאי בית המשפט לדון בבקשה שהוגשה לאחר מועד זה אם הבקשה הוגשה בהסכמת התובע.

השיקולים להם בית המשפט נדרש בדונו בבקשה לביטול פסק דין שניתן שלא בנוכחות הנאשם לבחון אם מתקיים לפחות אחד משני התנאים:

האחד - סיבה מוצדקת להימנעותו של המבקש מלהגיש במועד את הבקשה להישפט.

השני - אם יגרם למבקש עיוות דין, במידה ולא ינתן לו יומו.

טעמים אלה אינם מצטברים. ראו דברי בית המשפט העליון ברע"פ 9142/01 סוראיה איטליא נ' מדינת ישראל (2.10.03), פסקה 8:

"יוצא שאם עלול להיגרם למבקש עיוות דין עקב נעילת שעריו של בית-המשפט בפניו, בית-המשפט יעתר לבקשתו לביטול פסק דין גם אם אי התייצבות נבעה מרשלנות גרידא. אולם, אם לא קיים חשש כאמור, נדרשת סיבה מוצדקת להיעדרות, ואם אין בידי המבקש סיבה כאמור, ידחה בית-המשפט את בקשתו..."

אין חובה לדון בבקשה זו במעמד שני הצדדים.

ראו בעניין זה ההלכה עליה חזר בית המשפט העליון ברע"פ 8427/17 מדינת ישראל נ' אמנון סאלם (25.3.18) (להלן - רע"פ סאלם):

"אין חובה לקיים דיון במעמד הצדדים, כל אימת שמתבקש ביטולו של פסק דין שניתן בהעדר. קיום דיון כאמור הוא החרג ולא הכלל, ובית המשפט יזמן את הצדדים לדיון בנסיבות חריגות, שבהן ניתן להצביע על טעמים של ממש לביטולו של פסק דין שניתן בהעדר. עם זאת, כל בית המשפט הדוחה בקשה לקיים דיון בנוכחות הצדדים, לנמק ולו בקצרה את החלטתו לדחות את הבקשה"

למרות שאין חובה לקיים דיון במעמד הצדדים, קבעתי דיון במעמד הצדדים.

המבקש זומן כדין לדיון והוזהר על כך שאם לא יתייצב ניתן יהיה לדון אותו בהעדרו.

הנאשם ידע על הדיון, והדיון לא היה במהלך החג כפי שטען ב"כ המבקש - הנאשם, אלא לאחריו.

הנאשם נכח בדיון ביום 18.1.24 והוזהר על חובת התייצבותו.

דיון הוכחות נקבע בנוכחותו לתאריך 15.4.24 - ביום שני בשבוע שלאחר החג.

חג עיד אל פיטר היה בשבוע שלפני כן, בין התאריכים 8-11/4.24 בימים שני עד חמישי בשבוע. לכן אין כל בסיס לטענה שהדין התקיים במועד החג. לא הוצג כל אישור על מחלת בתו של הנאשם במועד הדין. הנאשם מסר בעצמו כי כלל לא זכר את הדין והסיבה שהגיש את הבקשה, היא גזר הדין שהגיע אליו, ולא העובדה שלא היה יכול להתייצב לדין. באשר לטענת התקף האוטזם של בתו, היה על הנאשם להגיש בקשה בסמוך ולאחר הדין. בכל מקרה לא צורף כל אישור רפואי בעניין זה. אציין כי בדין מסר הנאשם שכלל לא זכר את הדין ולא התייחס לעניין נקודתי הקשור למחלת ביתו, אלא לעניין כטענת כללית. בבקשה לביטול גזר הדין מסר הנאשם כי שכח את מועד הדין. לכן, אני קובע כי הנאשם ידע על הדין, הוזר על חובת התייצבותו ובחר שלא להתייצב ללא כל סיבה מוצדקת. אין חשש לעיוות דין. בנוגע לטענה כי יגרם למבקש עיוות דין אם לא יינתן לו יומו, כפי שנקבע ברע"פ 8427/17 מדינת ישראל נ' אמנון סאלם (25.3.18): "על כל הטוען לקיומה של עילה זו, במסגרת בקשה לביטול פסק דין שניתן בהיעדר להציג טעמים של ממש לביסוס טענתו, טעמים הנתמכים במסמכים ובראיות שיש בהם פוטנציאל של ממש לשינוי התוצאה. " עוד נקבע כי על המבקש להצביע על שיקולים כבדי משקל, שיש בהם פוטנציאל ממשי לשינוי התוצאה, על מנת שיבוטל פסק הדין בעילה של חשש לעיוות דין. מתוך רע"פ 8427/17 מדינת ישראל נ' אמנון סאלם (25.3.18): ניתן אם כן לקבוע, בשינויים המחוייבים, כי גם כאשר מדובר בבקשה לביטול פסק דין שניתן בהיעדר, יש להצביע על שיקולים כבדי משקל, שיש בהם פוטנציאל ממשי לשינוי התוצאה, על מנת שיבוטל פסק הדין בעילה של חשש לעיוות דין. וכפי שהובהר ברע"פ 6920/07 חסון נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (4.9.2007): "המונח 'עיוות דין' פורש בפסיקתו של בית משפט זה כמקרה שבו תוצאת המשפט היתה יכולה להיות שונה עקב פגם מסוים שנפל בהליך... או כמקרה שבו נפל בהליך פגם פרוצדוראלי כה חמור היורד לשורשו של עניין עד שקמה חזקה שנגרם עיוות דין ללא צורך בהצבעה על קשר סיבתי בין הפגם לתוצאה. " (שם, בפסקה 7). טענה כללית כי המבקש- כופר בביצוע העבירה אין בה די כדי לבסס טענת עיוות דין הצדיקה ביטול פסק דין ראו רע"פ 2573/17 גייאר נ' מדינת ישראל (6.9.17). במקרה זה, הנאשם אינו טוען טענות מהן ניתן ללמוד כי מדובר בהרשעת שווא. טענת ב"כ הנאשם כי אין סמכות לגזור דינו של נאשם לעונש פסילה שלא בפניו. כפי שהפנתי לסעיף 240 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב - הסעיף 1982 מאפשר לדון אדם בהיעדר בכתב אישום מהסוג בו הורשע הנאשם, וקובע חזקה כי אם הוזמן ולא התייצב בבית המשפט יראוהו כמודה בכל העובדות שנטענו, וכי בית המשפט רשאי לדונו בהיעדר. לכן איני מקבל את הטענה שגזר הדין ניתן בחוסר סמכות. טענת ב"כ הנאשם על כך שהנאשם אינו דובר עברית. טענת ב"כ הנאשם הייתה בעיקר כך שהנאשם אינו דובר עברית ולא היה מתורגמן. לכן טען ב"כ הנאשם כי הנאשם לא הבין את שאמרו לו במשרד הרישוי. אציין, כי הנאשם נכח באולם בית המשפט ודיבר עברית בצורה טובה. באף שלב הנאשם לא ביקש מתורגמן ולא התקשה בשיחה בעברית. מדובר במספר דיונים ולא בדיון אחד. גם הדברים שנרשמו בפרוטוקול הדין מפי הנאשם בדין שהתקיים בפני כבוד השופט מגי כהן התנהלו בשפה העברית ללא מתורגמן. לכן, לא מצאתי כל בסיס לטענה שהנאשם אינו דובר עברית. עוד אציין כי גם בדין שהתקיים בנוכחות ב"כ הנאשם בתאריך 25.6.24 דיבר הנאשם בעצמו בעברית ללא מתורגמן ולא העלה את הטענה כי אינו מבין עברית או מתקשה בדיבור בשפה העברית. לכן, מדובר בטענה בעלמא, שאין לה כל תימוכין פרט לכך שנטענה על ידי ב"כ הנאשם ולא על ידי הנאשם. סופיות הדין. בית המשפט מחויב לתן ביטוי לעקרון סופיות הדין ראה בעניין זה ע"פ (באר שבע) 4252/07 נאווה משיח נ' מדינת ישראל (5.11.07):

"לא אחת נאמר על ידי בתי המשפט כי ערכאות השיפוט אינן יכולות לאמץ מתכונת הנותנת גושפנקא עקיפה לחוסר האכפתיות של הציבור. [ראה דברי כב' הש' שמגר בבר"ע 418/85 פרץ רוקשטיין נ. מ"י פד"י ל"ט(3) 279]. על הציבור לדעת כי פתיחת בית המשפט עומדת בפניו כזכות מהותית, אולם זכות זו כפופה לפרוצדורה וזמנים בהם חייב הציבור לעמוד. עמידה בלוחות זמנים יש בה כדי לקדם את הסדר הציבורי, יעילות עבודתו של בית המשפט לרבות עשיית הצדק כלפי כלל הציבור. אי עמידה בזמנים, ולאחריה ביטול של פסקי דין של מתדיינים שלא התייצבו במועד אליו הוזמנו, תביא לסחבת ועומסים מיותרים בניהול התיקים, באופן המכביד לא רק על בתי המשפט כי אם גם על כלל הציבור הממתין ליומו בבית המשפט".

לאור האמור;

משלא שוכנעתי כי הייתה סיבה מוצדקת לאי התייצבותו של המבקש לדיון;

משלא לא שוכנעתי כי יגרם למבקש עיוות דין במידה ולא יינתן לו יומו;

לאור עקרון סופיות הדיון;

לא מצאתי הצדקה להיעתר לבקשה.

ניתנה היום, ט' חשוון תשפ"ה, 10 נובמבר 2024, בהעדר הצדדים.